

IMPORTANȚA INVESTIȚIILOR PENTRU CERCETARE ȘI INOVAȚIE ÎN COMPETIȚIA ȘI DEZVOLTAREA GLOBALĂ

Autor: Rodica BARLADEAN
Conducător științific: dr., conf. Demian UȘANLÎ

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Dezvoltarea economică modernă se caracterizează prin importanța progresului tehnico-științific și intelectualizarea principalilor factori de producție. Cota noilor cunoștințe încorporate în tehnologii, educația resurselor umane, organizarea producerii reprezintă 80-95% din creșterea PIB-ului țărilor dezvoltate. Introducerea inovațiilor este un factor cheie pentru succesul în competiția pe piață, principalul mijloc de îmbunătățire a eficienței și calității producției. În pofda dificultăților economice investițiile în cercetare și dezvoltare constituie în continuare o prioritate de importanță strategică pentru marile societăți din toată lumea.

Cuvinte cheie: piață, concurență, investiție, cercetare, inovație, competitivitate, progres.

În contextul actual al schimbărilor rapide, al competiției acerbe și accelerate pe piața mondială, crește semnificativ rolul inovațiilor în cadrul companiilor întru atingerea succesului acestora. Modificarea situației în mediul extern impune redefinirea rolului și locului inovației în activitatea întreprinderii. Trăim într-o lume bazată pe competiție și eficiență, a cărei forță rezidă în cunoaștere.

În prezent are loc integrarea sistemică a piețelor globale și economiilor regionale în toate sferile de activitate umană, în rezultatul căreia se observă o accelerare a creșterii economice, introducerea într-un ritm mai rapid a tehnologiilor moderne și a practicilor moderne de management.

În ce privește concurența economică la nivel mondial, câștigă acele țări, care oferă condiții favorabile pentru cercetare științifică și pentru progresul tehnologic. De aceea, succesul în competiția globală între companii, este direct legată de politicile statului în domeniul științei și tehnologiei. Actualmente avantajul competitiv este determinat de calitatea capitalului uman, calitatea educației și gradul de utilizarea a științei și tehnologiei în producție. O abundența a forței de muncă și de materii prime nu mai sunt considerate ca fiind un avantaj competitiv.

Este recunoscut faptul că companiile pot obține o poziție competitivă pe piață numai prin intermediul inovării. Cu toate că fiecare companie de succes folosește o strategie proprie, principiile și obiectivele care stau la baza activităților lor se determină a fi în principiu la toate aceleași.

Activitățile de cercetare și inovare au ca rezultat creșterea numărului de locuri de muncă, a prosperității și a calității vieții. Deși este lider mondial în multe domenii tehnologice, UE se confruntă cu un număr din ce în ce mai mare de provocări reprezentate, în egală măsură, de concurenții tradiționali și de economiile emergente. Planificarea comună stimulează eforturile în domeniul cercetării și poate conduce la obținerea unor rezultate care nu ar fi posibile dacă fiecare țară ar acționa individual. Accentuarea globalizării a condus la creșterea importanței colaborării internaționale, a schimbului de cunoaștere explicită și a creat comunități științifice internaționale puternice, fără însă a reduce importanța pe care complexul de factori locali o are în adaptarea și valorificarea cunoașterii. În acest mediu colaborativ și competitiv în același timp, semnificația excelenței a cunoscut o creștere exponențială. Entitățile și indivizii care ating acest nivel devin extrem de valoroși, având capacitatea de a atrage resurse și de a influența atât mediul științific, cât și sistemele socio-economice. Acesta este și motivul pentru care statele dezvoltate fac eforturi pentru a atrage oamenii de știință și ingineri cu performanțe deosebite și totodată de a atinge masa critică de cercetare în domenii strategice.

„Barometrul inovației GE” este un studiu independent, care a fost lansat de Comisarul European pentru Cercetare, Inovație și Știință, Maire Geoghegan-Quinn. La acest studiu au participat 240 de lideri de opinie din Bruxelles și care a vizat politicile privind inovația în Uniunea Europeană. Concluzia: „inovația poate fi catalizatorul reînnoirii economice și competitivității Europei”.

Potrivit studiului, 90% dintre cei care au răspuns acestui sondaj cred că inovația este principalul factor în crearea unei economii mai competitive și ecologice.

- 86% considera că investițiile în inovație reprezintă cea mai bună modalitate de creare a noi locuri de muncă în UE.

- 91% dintre participanții la studiu și-ar dori ca UE să folosească fondurile structurale pentru accelerarea procesului de adoptare a produselor și serviciilor inovatoare.
- 78% cred că industria energetică ar putea fi sectorul care creează cele mai multe locuri de muncă dacă ar fi sprijinită printr-o politică îmbunătățită privind inovația; sectorul medical s-ar situa pe locul al doilea, conform unui procent de 66%, iar telecomunicațiile pe locul al treilea, cu 57%.
- 83% dintre participanții la studiu consideră ca parteneriatul public-privat este esențial pentru construirea unei Europe mai inovatoare.
- Numai 41% dintre participanții la studiu consideră ca sistemele IP (internet protocol) actuale permit dezvoltarea inovației în UE.

Dincolo de creșterea economică, se considera ca inovația dispune de potențialul necesar pentru a permite îmbunătățirea mai multor dimensiuni ale vieții cetățenilor Uniunii Europene, în special în ceea ce privește locurile de muncă, calitatea mediului și sănătatea.

În 2009, investițiile în cercetare și dezvoltare ale celor mai importante întreprinderi europene s-au redus cu 2,6 %, deși diminuarea vânzărilor și a profiturilor a fost mult mai mare, și anume cu 10,1 % și, respectiv, cu 21,0 %.

Societățile japoneze și-au menținut nivelul de investiții. Întreprinderi cu sediul în alte țări ale Asiei – China, India, Hong Kong, Coreea de Sud și Taiwan – au menținut nivelurile ridicate de creștere în sectorul cercetare-dezvoltare pe care le atinseseră în anii precedenți. Producătorul japonez de autoturisme Toyota a realizat, în al doilea an consecutiv, cele mai mari investiții în cercetare și dezvoltare (6,8 miliarde de euro). În clasamentul primelor zece întreprinderi figurează trei întreprinderi din Uniunea Europeană: Volkswagen, cel mai mare investitor cu sediul în Europa, cu 5,8 miliarde de euro, Nokia și Sanofi-Aventis

Faptul că cele mai importante societăți din Uniunea Europeană și-au menținut investițiile în cercetare și dezvoltare arată că sunt conștiente de importanța cercetării și dezvoltării pentru a ieși mai puternice din criză. Tabloul de bord din acest an arată că, în pofida dificultăților economice aproape fără precedent, investițiile în cercetare și dezvoltare constituie în continuare o prioritate de importanță strategică pentru marile societăți din toată lumea.

În 2009, reducerea investițiilor în cercetare și dezvoltare ale principalelor întreprinderi din Uniunea Europeană a fost mult mai puțin accentuată decât în cazul întreprinderilor omologe din Statele Unite, în pofida unor scăderi similare la nivelul vânzărilor (aproximativ 10 %) și a unor scăderi mai accentuate la nivelul profiturilor (13,0 % față de 1,4 %).

În sectoare-cheie ale tehnologiilor de vârf, întreprinderile europene au înregistrat rezultate slabe în ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea. De exemplu, întreprinderile din Statele Unite au investit de cinci ori mai mult decât întreprinderile europene concurente în cercetarea și dezvoltarea în materie de semiconductori, de patru ori mai mult în cercetarea și dezvoltarea în sectorul programelor informatice și de opt ori mai mult în biotehnologie.

Întreprinderile japoneze și-au menținut nivelul investițiilor în sectorul cercetare-dezvoltare, deși au înregistrat scăderi accentuate la nivelul vânzărilor (aproximativ 10 %) și al profiturilor (88,2 %). Principalele întreprinderi cu sediul în unele țări din Asia au menținut nivelurile ridicate de creștere în sectorul cercetare-dezvoltare pe care le atinseseră în anii precedenți, de exemplu China (până la 40,0 %), India (27,3 %), Hong Kong (14,8 %), Coreea de Sud (9,1 %) și Taiwan (3,1 %). Și investițiile în cercetare și dezvoltare ale întreprinderilor din Elveția au crescut (2,5 %).

Compania, obținând poziția competitivă pe piață, ar putea-o menține și în continuare numai cu ajutorul îmbunătățirilor permanente, deoarece oricare realizare poate fi repetată – concurenții imediat și numai-decât vor tinde să depășească succesele companiei care-și va stopa dezvoltarea.

Bibliografie:

1. A.V. Тычинский, *Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт*, Таганрог: ТРТУ, 2006;
2. www.webpr.ro;
3. www.euroactiv.ro;